ЗМІСТ

ТЗНК в ЄВІ

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

Навчальний посібник призначений для підготовки до тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК), який є обов'язковим блоком Єдиного вступного іспиту (ЄВІ). Посібник містить систематизований матеріал з обох блоків ТЗНк: вербально-комунікативного та логіко-аналітичного, і є ефективним засобом для успішної підготовки до ЗНК в умовах щільного графіка вступників, пропонуючи концентрований та доступний виклад теоретичних основ логіки, теоретичний базис, а й покрокові розбори типових завдань, детальні пояснення логічних пасток та практичні кейси для самостійного тренування. Автор посібника - провідний викладач Львівського національного університету імені Івана Франка, який має багаторічний досвід з підготовки до ТЗНК у форматі авторського курсу.

Посібник буде корисним насамперед для студентів та інших вступників до магістратури всіх спеціальностей, осіб, які планують вступ до аспірантури (для здобуття ступеня PhD), а також для тих, хто цікавиться тематикою тестів подібного формату.

РОМАН ШАНДРА

ТЗНК в ЄВІ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Львів

ОСВІТНЯ КОМПАНІЯ
МАКСИМУМ

УДК 378.22.091.26(075.8+079.1)
Ш20

Увага! Всі права захищено. Цей навчальний посібник, включаючи, але не обмежуючись, текст, ілюстрації, графічні елементи та будь-які інші матеріали, є об’єктом авторського права. Відповідно до чинного законодавства про авторське право та суміжні права, будь-яке несанкціоноване використання матеріалів цього навчального посібника (зокрема, але не виключно, копіювання, розповсюдження, використання в комерційних цілях, компонування в електронні формати, включення до інших творів тощо), окрім як в особистих, навчальних, освітніх цілях, категорично заборонено.

Шандра Роман
Ш20 ТЗНК в ЄВІ: навч. посібник / Роман Шандра. – Львів : ПрАТ «Артсервіс», 2026. – 168 с.

ISBN 978-617-8719-04-3

Навчальний посібник призначений для підготовки до тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК), який є обов'язковим блоком Єдиного вступного іспиту (ЄВІ). Посібник містить систематизований матеріал з обох блоків ТЗНК: вербально-комунікативного та логіко-аналітичного, і є ефективним засобом для успішної підготовки до ТЗНК в умовах щільного графіка вступників, пропонуючи концентрований та доступний виклад теоретичних основ логіки, аналітичного й критичного мислення. Книга містить не лише необхідний теоретичний базис, а й покрокові розбори типових завдань, детальні пояснення логічних пасток та практичні кейси для самостійного тренування. Автор посібника – провідний викладач Львівського національного університету імені Івана Франка, який має багаторічний досвід з підготовки до ТЗНК у форматі авторського курсу.

Посібник буде корисним насамперед для студентів та інших вступників до магістратури всіх спеціальностей, осіб, які планують вступ до аспірантури (для здобуття ступеня PhD), а також для тих, хто цікавиться тематикою тестів подібного формату.

УДК 378.22.091.26(075.8+079.1)

ISBN 978-617-8719-04-3

© Шандра Роман, 2026
© ПрАТ «Артсервіс», 2026

ЗМІСТ

ВСТУП **5**

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СКЛАДАННЯ ТЗНК

1.1. Організаційно-методичні засади складання ТЗНК **9**
1.1.1. Структура ТЗНК і типи завдань 9
1.1.2. Рекомендації щодо підготовки до ТЗНК та його складання 12
1.1.3. Стратегії виконання завдань 13
1.2. Методи, засоби та алгоритми розв'язання завдань **15**
1.2.1. Методи 15
1.2.2. Засоби розв'язування проблемних задач 19
1.2.3. Алгоритми 22

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНА ТА ТЕРМІНОЛОГІЧНА ОСНОВА ТЕСТУ ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

2.1. Чому теоретичні знання важливі **25**
2.2. Мислення: поняття та загальна характеристика **26**
2.2.1. Поняття, функції та види мислення 26
2.2.2. Абстрактне мислення та розумові операції 28
2.2.3. Форми абстрактного мислення 32
2.2.4. Поняття як форма мислення 33
2.3. Критичне мислення **38**
2.3.1. Поняття та характерні риси критичного мислення 38
2.3.2. Критичне мислення під час складання ТЗНК 42
2.3.3. Роль критичного мислення в аналізі та оцінці джерел інформації 47
2.3.3.1. Основні підходи до критичної оцінки джерел інформації 47
2.3.3.2. Критичний аналіз текстів 51
2.4. Аналітичне мислення **54**
2.4.1. Правила міркувань та логічні закони 54
2.4.2. Логічні операції з використанням понять 57
2.4.3. Судження та умовивід 62

2.4.3.1. Судження 62
2.4.3.2. Умовивід 64
2.5. Логічне мислення 65
2.5.1. Поняття, сутність і структура аргументації 65
2.5.2. Характеристика видів аргументації 70
2.5.3. Критика і спростування 72
2.5.4. Правила доведення і спростування 76

РОЗДІЛ 3. ВЕРБАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ

3.1. Відновлення цілісності текстів 81
3.1.1. Загальна характеристика і типи завдань 81
3.1.2. Методологія вирішення 83
3.1.3. Приклади застосування 87
3.1.4. Завдання для самостійної роботи 99
3.2. Завдання на аналіз та порівняння текстів 101
3.2.1. Типи завдань 101
3.2.2. Методологія вирішення 104
3.2.3. Приклади застосування 107
3.2.4. Завдання для самостійної роботи 115

РОЗДІЛ 4. ЛОГІКО-АНАЛІТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ

4.1. Логічне мислення 119
4.1.1. Типи завдань 119
4.1.2. Методологія вирішення 121
4.1.3. Приклади застосування 128
4.1.4. Завдання для самостійної роботи 135
4.2. Аналітичне мислення 138
4.2.1. Типи завдань 138
4.2.2. Методологія вирішення 142
4.2.3. Приклади застосування 149
4.2.4. Завдання для самостійної роботи 159

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ 163

1.1.3. Стратегії виконання завдань

Можна виділити три ключові стратегії виконання тестових завдань ТЗНК (тесту загальних навчальних компетенцій): черговість виконання, послідовність роботи з текстом та алгоритм вибору відповіді.

ЧЕРГОВІСТЬ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ.

Існує три підходи до того, в якому порядку братися за роботу:

- ➔ **«Від простого до складного»**: починаєте з легких запитань, щоб швидко набрати бали та розігріти мозок, залишаючи складні завдання на потім.
- ➔ **«Від складного до простого»**: спершу розв'язуєте найважчі завдання, поки рівень концентрації та енергії найвищий, а наприкінці виконуєте прості вправи.
- ➔ **«Гнучкий підхід» (циклічний)**: постійне перемикання між складними та простими завданнями залежно від впевненості у відповіді.

ПОСЛІДОВНІСТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ (РОБОТА З ТЕКСТОМ).

Існує три рівні заглиблення в умову тестового завдання:

1. **Лінійний підхід:** читаємо текст, а тоді виконуємо завдання (підходить для дуже коротких або простих текстів).
2. **Орієнтований підхід:** читаємо завдання (щоб розуміти, що шукати), а тоді читаємо текст та виконуємо завдання.
3. **Поглиблений підхід (трифазний):**
   - Швидке ознайомлення з текстом (сканування).
   - Швидке читання запитань до нього.
   - Уважне (аналітичне) читання тексту з фокусом на відповіді.
   - Остаточне виконання завдання.

АЛГОРИТМ ВИБОРУ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ.

Під час роботи з тестовими завданнями варто використовувати стратегію, яка мінімізує вплив «пасток» у варіантах відповідей:

- ➔ ***Крок 1***: *Прочитати лише запитання до тексту (ігноруючи варіанти відповідей А, Б, В, Г).*
- ➔ ***Крок 2***: *Прочитати текст, шукаючи відповідь на конкретне запитання.*
- ➔ ***Крок 3***: *Спробувати сформулювати відповідь самостійно (в голові або на чернетці).*
- ➔ ***Крок 4***: *Звірити власну відповідь із запропонованими варіантами та обрати той, що найбільше збігається з вашим висновком.*

Розділ 3

Вербально-комунікативний компонент

Стисло про зміст цього розділу див. QR-код:

3.1. Відновлення цілісності текстів

3.1.1. Загальна характеристика і типи завдань

Вербально-комунікативний компонент ТЗНК розпочинається з чотирьох завдань, поділених на десять підзавдань, на відновлення цілісності тексту. Кожне завдання складається з мікротексту обсягом від 1 до 5 речень та пронумерованих пропусків (підзавдань). До кожного пропуску пропонується чотири варіанти відповідей, один із яких правильний.

Особливістю цього блоку завдань є те, що оцінка ставиться за кожне правильно виконане підзавдання (правильно заповнений пропуск). Підзавдання оцінюють в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано. Тобто в підсумку учасник тестування за цей блок може набрати максимально 10 балів.

Головною метою завдань на відновлення цілісності тексту (на заповнення пропусків) є комплексна перевірка мовної та мовленнєвої компетенції абітурієнта. Завдання характеризуються зокрема такими особливостями.

Синтетичний характер. На відміну від ізольованих запитань на знання одного правила, ці мікротексти вимагають від тестованого здатності працювати на межі кількох мовних рівнів. Вони одночасно перевіряють володіння лексичними нормами, знання граматичних форм, розуміння стилістики та пунктуаційної грамотності. Вступник має продемонструвати не механічне зазубрювання правил, а «відчуття мови» та здатність аналізувати контекст.

Лексичний аспект та робота з паронімами. Однією з ключових характеристик завдань на заповнення пропусків є акцент на розрізненні паронімів та слів зі схожим значенням, але різними відтінками (*наприклад*, розв'язування – процес проти розв'язок – результат; поверхневість – низька якість знань проти поверховості – кількості поверхів). Це завдання відсіює тих, хто припускається лексичних помилок у повсякденному мовленні, і виявляє рівень розуміння тестованим семантики слова.

Логіко-синтаксичні особливості. Завдання вимагають встановлення логічних зв'язків між частинами складного речення. Правильний вибір вставного слова або сполучника залежить від розуміння того, чи є наступне речення причиною, наслідком, уточненням чи протиставленням до попереднього. Це перевіряє рівень критичного читання – здатність сприймати текст як цілісну інтелектуальну конструкцію, а не набір окремих речень.

Комунікативно-стилістична різноманітність. Тексти охоплюють різні сфери: від нейрофізіології та урбаністики до медіаграмотності та психології маркетингу. Кожен стиль (науковий, публіцистичний) диктує власну лексику. Завдання перевіряють, наскільки вправно тестований може добирати слова, що відповідають «духу» тексту – *наприклад*, вибір професійного терміна «верифікація» замість побутового «перевірка» у контексті журналістики.

Завдання на відновлення цілісності тексту можна класифікувати за такими критеріями:

1. **Тип мовних знань.** Кожне запитання в цих тестах зазвичай фокусується на одному з аспектів мови:
   1) ***Лексична сполучуваність (колокації)*** *– правильний вибір слова, яке природно вживається з іншим словом у певній сфері.*
   2) ***Стилістика та контекст*** *– вибір слова, що відповідає науковому або публіцистичному стилю тексту.*
   3) ***Словотвір та морфологія*** *– розрізнення спільнокореневих слів (паронімів), які мають різні відтінки значень.*
   4) ***Пунктуація та синтаксис*** *– правильне оформлення вставних конструкцій.*
   5) ***Фразеологія*** *– вміння використовувати та розуміти сталі вирази в переносному значенні.*
2. **Навички, що перевіряються.** За цим критерієм завдання можна поділити на такі, що перевіряють:
   1) ***Читацьку грамотність*** *– здатність розуміти головну думку короткого тексту.*

2) ***Критичне мислення*** *– вміння відрізняти значення схожих слів.*
3) ***Знання мовних норм*** *– здатність до уникнення лексичних, синтаксичних, пунктуаційних помилок та ін.*

Такі завдання є найбільш репрезентативними для оцінювання реальної грамотності. Вони демонструють, чи вміє людина будувати логічні висловлювання, чи уникає вона мовних штампів та кальок, і чи здатна вона ефективно оперувати мовним інструментарієм у складних інформаційних контекстах. Це перевірка мови як інструменту мислення, а не лише знання правопису.

3.1.2. Методологія вирішення

Щоб ефективно працювати з тестовими завданнями на відновлення тексту, важливо сприймати їх як своєрідний лінгвістичний пазл. Кожне пропущене слово має ***«пази»*** – граматичні, логічні та стилістичні зв'язки зі сусідніми елементами. Можна виокремити низку універсальних методів, які допомагають помічати такі зв'язки та розв'язувати завдання такого типу, незалежно від їхнього змісту.

Метод контекстуального аналізу. Цей метод базується на розумінні того, що текст – це єдина система, де кожне наступне речення залежить від попереднього. Кожне нове речення спирається на те, що вже було сказано раніше, і продовжує чи уточнює попередню думку. Основою методу є уважний аналіз навколишнього тексту (контексту)[1], що дає змогу правильно підібрати слово або фразу, які мають стояти на місці пропуску.

Перед тим як дивитися на варіанти відповідей, потрібно прочитати весь уривок. Це дозволяє визначити комунікативний намір автора тексту, який намагається у чомусь переконати читача або просто інформує про щось чи щось описує. Розуміючи комунікативний намір легше підібрати правильну відповідь.

Аналізуючи контекст, можна використовувати «стилістичний фільтр». Визначивши стиль (науковий, офіційно-діловий, публіцистичний), можна одразу виключити 50 % неправильних варіантів. *Наприклад*, у науковому тексті не може бути емоційно забарвлених вигуків, а в діловому – поетичних метафор.

Ефективним під час аналізу контексту є *«логічне прогнозування»*. Спробуйте заповнити пропуск власним словом, не дивлячись у варіанти.

[1] **Контекст** (від лат. Contextus – тісний зв'язок, з'єднання) – сукупність обставин, від яких залежать значення або сенс будь-якого знака, вислову, тексту, дії; уривок тексту із закінченою думкою, який дає можливість точно визначити смисл окремого слова чи виразу (Енциклопедія сучасної України).

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →